

Í DAG

VEGARBEIÐI
til fleiri og fleiri hendur

Heilársvinna til 350 arbeiðarar

Undir seinasta landsstýri kom rættulig gongd á aftur vegarbeiðið í Føroyum, sum lutvis var steðgað ella komin ógvuliga nógv í afturhond undir teimum landsstýrunum, ið sitid høvdu framman undan. Eitt stig á leiðini fram móti hesum arbeiðum var, at seinasta landsstýri út yvir figgarlógina útvegaði 1 milj. kr. árliga eyka til vegagerð. Bara í 1963 fóru fram vegarbeiði fyrri ikki minni enn 5,85 milj. kr., harav landskassin bar tær 5 milj. kr. av útreiðslunum. Seinasta landsstýri hevði samráðingar við og fingid tilsøga frá ríkisstjórnini um 60 miljóna grunnin, sum m. a. skal nýtast til nýggjar, stórar vegagerðir, teirra millum bergholið í Norðym.

Seinasta ár vórðu útgoldnar 2,7 milj. kr. í arbeiðsløn til vegarbeiði, ið svarar til heilársvinnu hjá 350 arbeiðsmönnum.

SOSIALURIN

EINKI TROTABUGV

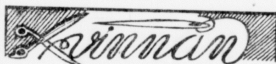
TAÐ var akkurát eitt ár frá tí, at seinasta landsstýri var sett, og hagar til Dagblaðið fór at molna um, at landskassin var tómur og landið á húsangang — og sjálvandi var tað Dam — og bara Dam — sum hevði forvaldað hesa landsvanlukku.

Á borgaravígðelli «sjálvstýrisflokkan» slást teir um, hvor bestur kann vera. Tað reður um at yvirganga hvønn annan — eisini í ósannindum, og tí var »14. sept.» beinavegin í holnum á »Dagblaðnum», og lat lesararnar vita, at P. M. Dam hevði koyrt landið á heysin og var farin av landinum fyrri at siga Viggo Kampmann frá, at nú var óskult í

Føroyum, skuldnin yvir herðar og høvur, ikki eitt ovra nakrastaðni, landið á húsangang.

Skaðafórir vóru teir, og nú vita vit frá navnframum fólkalokksveljarum, at teir íduliga vóru uggaðir við, at javnaðarstýrið sá ikki leiingi, og tá tað fór, fór landið at liggja í sliikum figgarlógum óskili, at javnaðarflokkurin var liðugur.

Tá javnaðarstýrið legði frá sær vóru allir grunnar tvífaldaðir, og rakstraravlop landskassans 5 milj. kr.

ENSKT FELAG FYRI

KVINNUR YVIR 40 ÁR

Tað er einki nýtt í tí, at kvinnur, sum farnar eru um 40 ár ikki eru væl fyrri, um tær snøggliga

skulu út at finna sær arbeiði ella eisini bústað. Hetta kann koma av mongum orsakum: maðurin deyðir, men børn at forsyrgja, frískild o. s. fr.

Fyrri 32 árum síðan stovnaðu medsystrar í Onglandi eitt felag, sum altið skuldi vera til reiðar at finna hesum arbeiði ella bústað.

Felagið hevur fullfíggað kartotek yvir fyrirkur, sum eru til reiðar at taka ímóti kvinnum, ið eru farnar um 40 ár. Tær verða skildar sundur í tær deildur: kvinnur frá 40 til 60 ár og kvinnur omanfyri 60 ár.

Tað var ikki altið so lætt at finna arbeiði til kvinnur, sum eru farnar um 60, men so væl hevur hetta felag arbeitt, at tað á ið hevur kunna útvegað arbeiði til meira enn helmingin av teimum, ið søkt hava.

Veitst tú

AT í 1944 setti JAVNAÐARFLOKKURIN fram eitt uppskot um eina fullkomna endurnýggjan av okkara skipafloða við m. a. 25 nutimans trolarum, men at hesi uppskot vóru feld av æturljóðinum sambandnum og fólkalokkinum.

AT bert eitt av teimum uppskotunum, sum vóru uppi í hesi heildarætlan, var samtykt: uppskotið um Vinnulánsgrunnin, sum skuldi læna til skipageyp við øðrum veðhaldsrætti.

AT Vinnulánsgrunnurin als ikki kom at virka eitt ætlan og uppskotið javnaðarflokksins, og at úrslitið tí kom at vera, sum tað varð, tá hann skal bera annað veðhald av øllum teimum gomlu trolarunum.

AT Vinnulánsgrunnurin tó kom at gera mikið gagnsverk, tí tað var hann, sum gjørði tað møgult at keypa teir mongu

snurraváðs- og linubátarnar, ið framvegis færa stóran fong til landið.

AT FLENNA AT!

Eingin flokkur kann nakrantíð hava gjørt seg til so »biligte grin sum tjóðveldisflokkurin.

Kagar ein aftur í »14. sept.» undan seinasta vali, er har mangt og margt, ið fær smilbondini at toyna Eitt nú hetta:

— Tað reður um hjá donsku stjórnini og monnum hennara í Føroyum at upphalda teirri falskeru, at Føroyingar kunnu ikki liva uttan av danskarí náði! Fólkið er tó farið at skilja, at veruleikin er alt annar! Vit kunnu væl liva uttan danska náði!

VIDM:

Hvi so biðja danir gjalda meirá fyrri okkum enn á nokrum sinni áður, m. a. nakrar krónur afturat av kostpeninginum hjá sjúkrahúsum?

SKULATANNLEKNAR

Tað er ógvuliga torført at fáa skulatannleknar. Hetta er eina torførast í Føroyum: men flestu lond hava somu trupulleikar ella eru í øllum forum ikki nóg væl stódd við tilikar læknar. Einstøk lond geva ovurhøgar lønir, og hagar leiða tí teir nógva tannleknar, eitt nú Svøríki sum hevur tað málto: fullgøð heilsurokt — kosta hvat tað kosta vil!

Rað skulatannleknans:

— Gevið bornunum eina góða máltíð fyrst á morgni, t. d. livurpostei, os. og mjólk, annars

verða børnini svong eftir góðgæti, sum tað liður fram á dagin. Hava tey ikki matarlýst um morgunin, latið tey so fáa etna gularót ella eitt súrepli við sær í skúla!

VIK. Burtur úr teimum seinastu orðunum í hvorjari reglu skalt tú finna ein bókslav, og síðan setur tú saman niðurdáttir.

Tað fyrsta er í taka, tað næsta er í laka, tað triðja er í klaka, tað fjórða er í blaka, tað fimta er í maka, tað setta er í sliikum, tað sjeýnda er í svikum, tað ottanda er í rikum, tað niggjunda er í kikum, alt saman er ein av okkara vikum.

IVAN GRÚSAMÍ AT SEG Í HEL

Russiskir visindamenn hava kann að beinagrindina av Ivan hinum Grúsama og eru komnir til tað úrslit, at fyrsti zarur Ruslands át og drakk seg í hel.

Zarurin doyði snøggliga í 1584, bara 54 ára gamal. Hann hevur vanliga verið hildin at verið rættuliga rák, men so hevur ikki verið, tí tá hann doyði vegaði hann 190 pund, men var bara 1,78 m høgur.

Mangir hava upp gjøgnum tíðina gítt, at Ivan annaðhvørt varð kvaldur ella dripin við eitur; men hetta halda teir visu einki hevur við veruleikan at gera.

Ivaleytt doyði Ivan Grúsama av tí, at hann var stóratri og stór-drekari og livdi av nógvi innandura.

»VIT MUGU LÆRA AT VERÐA GOMUL«

Er tað ikki at gera alt ov flokt, høyrir eg onkran siga. Tað skuldi ikki verið neyðugt at læra at verða gamal. Tað gongur av sær sjálvum — meir og minni við hjálplæknanna.

MEN JÚST LÆKNARNIR ERU Í FERÐ VIÐ AT IVAST, TEIR KUNNU LESA Í HAGFRÓÐISLIGUM YVIRLITUM, HVUSSU NÓGV TEY BÓTTU LIVILIKINDINI OG TEIRRA ARBEIÐI HEVUR AT TYÐA FYRI MEÐAL LIVIALDRINUM, MEN FLEIRI OG FLEIRI VISA Á, AT HESIN GERNINGUR IKKI BARA ER VÆLSIGNILSI, TAÐ ERU TEIR, IÐ ERU FARNIR AT TOSA HART UM, AT VIT MÓGLIGA IKKI GEVA MENNISKJUM EITT LONGRI LIV. MEN OFTARI BARA EIN LONGRI — OG PINUFULLARI — DEYÐA.

HÖGUR ALDUR ER EINGIN FYRIMUNUR

Ein enskur lækni, Kemp, tekur blaðið frá muninum í einari grein í LANCET. Høgur aldur er bara at gancja seg um, sigur hann.

Hetta er málið, hvassliga fram-borið. Hetta er samstundis ein avbjóðing til alt, sum leknar hava avrikað í fótisindum av árum — engatið við so framúr góðum úrslitum sum nú — fyrri at fólk kunnu verða ógvuliga gomul.

Men fyrri tey gomlu er høgur aldurðum eingin lukka, orsakað av teimum broytingum, hetta hev-

ur við sær, Broytingar í livil-kindinum, í umstøðunum — og ikki minst, hjá teimum gomlu sjálvum.

EIN KROSSUR FYRI SKYLDFOK OG LÆKNAR

Fyrri teirra skyldfólk, sigur Kemp, er hesin høgi aldur eisini at gremja seg yvir. Tey taka lut í líkamliga og sálarliga alturferðini og mugu bera teirra lut av figgarlógum og kensluligum byrðum.

Men eisini fyrri læknarnir er hin høgi aldurin ein krossur, tí teir kunnu gera so lítið við at hjálpa uppá tey mongu sjúkligu brekini,

sum ikki kunnu lekjast, men bara gerast mildari, Kanska.

Tað er royndur lutur, at nóg av seingjálssunum á sjúkrahúsum eru upptikin av rættuliga gomlum fólki — sum læknarnir ikki kunnu hjálpa. Ella sum teir kunnu gera nóg minni fyrri enn fyrri yngri sjúklingar, sum ikki kunnu koma á sjúkrahús vegna plástrot.

Tað eigur at vera samfélagsins fyrsta uppgáva at byggja hoskandi hvíldarheim til tey mongu gomlu, sum sjúkrahúsin einki kunnu gera við, men sum taka pláss frá teimum sjúklingum, sum læknarnir kunnu veita hjálpa.

TEY ELDRU SKULU HAVA TAÐ BETRI — Á HVÍLDARHEIMUM

Hetta ljóðar hjartaleyst; men tað er sanniliga mín meining, at tey elstu skulu hava tað betri á sliikum hvíldarheimum — enn tey kunnu fáa tað á einum sjúkrahúsi, har ein arbeiðir meira fyrri at lekja enn fyrri at minka um óumgængiliga pínu og gera tey sístu líviðini ella vikurnar mildari.

Eisini her tørva serfróðingar, sum tó ikki nýtast at vera leknar. Nóg av tí óbottliga, ein nú roynir at bota uppá, kundi verið fyrirbyrgt, um ein fór undir hesar ábøtur hjá fólki í 50–60 ára aldrinum ella fyrr — í staðin fyrri hjá teimum rættuliga gomlu.

Tað er sjúklingurin, ið sækir læknar. Men hann kemur sjáldan,

fyrri enn hann er vorðin sjúkur. Og tá tað reður um ellisbrekini, er tað vanliga ov seint.

Tað er meðalgomlu, sum kunnu sleppa undan aldurðomsins florbannilsum. Tey, sum longu hava brekini, sleppa ikki undan teimum við heilsuni — og heldur ikki við livinum. Tað, ein kann gera fyrri tey, er tverri ofta bara at lata tey doyggja langsamiliga. Annaðhvørt tey ynskja tað ella ikki.

KYNISKT AT SIGA TAÐ Á HENDA HÁTT

Tað ljóðar kyniskt at siga tað á henda hátt, men tað er rætt at siga tað objektivt og rætt. Tað er framvegis betri at fyrirbyrgja enn at lekja — men tað eru so fáir læknar, sum hava tíð. Teirra dagliga arbeiði, sum sanniliga er nógvi, er at lekja. Fyrirbyrgja kunnu teir flestu bara í teirra frílotum, um teir hava nakrar.

I dag kann almikið gerast fyrri ellisárin: men tað skal fyrst og fremst gerast, áðrenn ein verður ov gamal.

Hvat ið kann gerast, hevur læknin sjáldan tíð til at greiða frá. Frá gamlari tíð hevur ein gloria av loyndardómni hingid yvir læknastarvinum, sum avgjort hevur økt um virðingina fyrri leknunum — og tað er av størsta týdningi — men sum samstundis hevur hildið sjúklingin í einari meiningssleysari óvitsku.

HIN DYRA ÓVITSKAN

Og henda óvitska er dyr fyrri tey, sum verða ógvuliga gomul uttan at hava fingið at vita, hvat tey skuldu havt gjørt fyrri at gera teirra síðsta ár til eitt liv, ið er vert at liva — og ikki til ein alt ov lang-saman deyða, ið er tungur at sleppa ígjøgnum.

KUNSTGØDNING

Nyt lager er hjemkommet af:

superfosfat gran. 7,8% P
kali-superfosfat 1:2
kaligødning, gran. 49% K
Nitrophoska
Hoëchst

Største lagor

Billigste priser

Pf. Valdemar Lützen

Telefon 1020 — 3 linjer